

AZ EGÉSZSÉGTUDATOSSÁG MEGJELENÉSE A MAGYAR LAKOSSÁG TÁPLÁLKOZÁSI SZOKÁSAIBAN KORCSOPORTONKÉNT

Kiss Marietta, Szakály Zoltán, Soós Mihály, Kontor Enikő

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Marketing és Kereskedelem Intézet

A kutatás célja

Kutatásunkban arra a kérdésre kerestük a választ, hogy a magyar lakosság egyes korosztályai hogyan vélekednek az egészségtudatos magatartásról, szerintük mi befolyásolja, hogy milyen az egészségi állapotuk, milyen ismeretekkel, motivációkkal rendelkeznek ezt a területet illetően.

Anyag és módszer

A magyar lakosság egészségmagatartásának feltárására fókuszcsoportos vizsgálatokat végeztünk, mely hat témakört ölelt fel. Ezekből jelenleg az egészséges táplálkozással kapcsolatos vélekedéseket és a szubjektív norma befolyásoló hatását tárgyaljuk. Vizsgálatainkhoz életkor szerint nyolc, korosztálynként nyolc-nyolc fős csoportot képeztünk, mely 14–56+ éves kor között a teljes lakosságot felölelte.

Eredmények

Az élelmiszerek kiválasztásánál megfigyelhető, hogy a kor előrehaladtával egyre fontosabb tényező az ár, s csak ezt követik az érzékszervi tulajdonságok (íz, frissesség). Ugyanez mondható el a megszokásra, mint választási szempontra is, hiszen fiatalabb korban még nem jellemzőek a berögzült választások, míg az idősebbeknél gyakori. Ugyanakkor az egészségességet mindegyik csoport fontosnak tartotta. Az egészséges élelmiszer fogalmához minden korosztály ugyanazokat a sztereotípiákat kapcsolta: zsír-, adalékanyag-, tartósítószer- és vegyszermentes. Bár ez utóbbi megvalósíthatóságával kapcsolatosan az idősebbek már szkeptikusak.

A piacon vásárolt termékeket egyértelműen frissebbnek, ízletesebbnek, egészségesebbnek találta mind a nyolc fókuszcsoport, ugyanakkor a 26 éven felüli korosztályoknál a megbízhatóság kérdése (kétséges eredet, fertőzésveszély) is felmerült, ami már a boltok felé billenti a mérleget. A bio élelmiszerek fogalmát mindenki le tudta írni, ugyanakkor fenntartások fogalmazódtak meg minden csoportban velük kapcsolatosan. Ellenben a funkcionális élelmiszer fogalmát senki sem ismerte, ám a reakció hasonló volt: inkább természetes formájukban fogyasztanák a vitaminokat; ásványi anyagokat (kivéve a 19–26 évesek és az 56 évnél idősebbek csoportját, ahol még a tabletták, kapszulák is szóba jöhetnek a pótlásra).

Az egészséges életmódhoz kapcsolódó információforrások hitelességét tekintve nagy vonalakban egyetértett a nyolc fókuszcsoport. A leghitelesebbek a dietetikus és az orvos. Eltérés két területen jelentkezett: egyrészt míg a legfiatalabbak a személyes forrásokat (család, barátok) helyezték az első helyekre, addig az idősebbeknél az érdekképviselői szerveknek is nagy befolyása van. Másrészt a mezőgazdasági termelők megítélése volt ellentmondásos: 25 éves korig, illetve 56 éves kor felett megbízható forrásnak tartották, ugyanakkor a köztes korosztályokban egyértelműen elutasították őket.

Következtetés

Az eredmények alapján megállapítható, hogy az egyes korosztályok táplálkozási szokásait, motivációit illetően – a hasonlóságok mellett – eltérések is megfigyelhetők, így az egészségtudatosabb magatartás kialakítására vonatkozó kommunikáció differenciált megközelítéseket igényel.

kontor.eniko@econ.unideb.hu